

29 juni 2022

ACCOUNTANTSVERSLAG 2021

Gemeente Oisterwijk

BDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van de gemeente Oisterwijk
T.a.v. mevrouw D. Robijns - van de Wiel, griffier
Postbus 10101
5060 GA OISTERWIJK

Eindhoven, 29 juni 2022

Kenmerk: DMe/NBo/SAi/CWi/1018457/2205340
Behandeld door: drs. N.M.E. Bovend'eerd RA

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de gemeente Oisterwijk (hierna te noemen 'gemeente') gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 7 september 2021, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2021. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

De jaarrekening van de gemeente geeft een getrouw beeld en de baten, lasten en balansmutaties rechtmatig weer.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle, zeker aangezien (een deel van) de controle wederom op afstand heeft moeten plaatsvinden, wat het niet eenvoudiger maakt.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

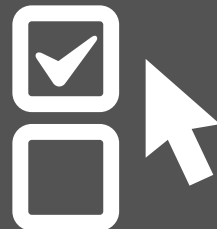
was getekend

drs. D.O. Meeuwissen RA
Partner en extern accountant gemeente Oisterwijk

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- ▶ Wij verstrekken bij de jaarrekening een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid.
- ▶ De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt circa € 866.000 respectievelijk € 2.598.000.
- ▶ Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden.
- ▶ De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.
- ▶ De WNT is nageleefd.
- ▶ Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.

AANDACHTSPUNTEN VOOR 2022

- Wij willen vanuit onze natuurlijke adviesfunctie de volgende aandachtspunten voor het komende jaar benoemen:
- ▶ Mogelijke gevolgen van de lopende procedure inzake de precariobelasting op de financiële positie van de gemeente.
 - ▶ De rechtmatigheidsverantwoording door het college is naar verwachting voor het boekjaar 2023 van toepassing.
 - ▶ Frauderisicobeheersing. Opstellen c.q. actualiseren van de frauderisicoanalyse.

RESULTAAT 2021

(x €1.000)	2021	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	7.010	2.891
Mutatie reserves (per saldo onttrokken)	886	1.574
Resultaat	7.896	4.465

Het positieve resultaat ten opzichte van de begroting wordt o.a. veroorzaakt door een voordeel bij het gemeentefonds van circa € 2 miljoen. Een uitgebreide analyse van het resultaat is opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

AANBESTEDINGEN

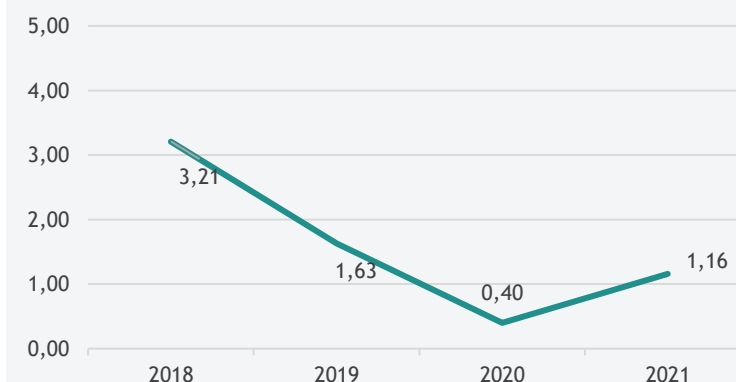
- ▶ Omtrent de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen hebben wij in totaliteit rechtmatigheidsfouten geconstateerd van circa € 319.000 (lasten in 2021) voor:
 - ▷ Inhuur medewerkers omtrent belastingwerkzaamheden € 122.000
 - ▷ Onderhoud en beheer sportcomplex de Leye & Staalbergven € 57.000
 - ▷ WA verzekering € 88.000
 - ▷ Onderhoud gymzalen € 52.000

OVERIGE BEVINDINGEN

- ▶ Gezien de gerechtelijke uitspraak rondom de aanslag precariobelasting 2017 is er een feitelijke verplichting die conform het BBV opgenomen is in de jaarrekening 2021 voor een bedrag van € 1,3 mln. Voor de jaren 2018 tot en met 2021 is in de jaarrekening (paragraaf gebeurtenissen na balansdatum en de toelichting op de balanspost vorderingen) en in het jaarverslag (paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing) een toereikende toelichting opgenomen omtrent de risico's en onzekerheden omtrent de inbaarheid van de openstaande belastingaanslagen ad € 6,2 miljoen.
- ▶ Het jaar 2021 is het eerste jaar geweest waarin het dorp Haaren integraal onderdeel is van de gemeente Oisterwijk. De komst van Haaren en het voordelige gerealiseerde resultaat in de jaarrekening 2021 van Oisterwijk ad € 7,9 miljoen heeft uiteraard consequenties voor de kengetallen in de jaarrekening 2021 (hoofdstuk 3.2).

ONTWIKKELING WEERSTANDSVERMOGEN

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole
- 2.2 De jaarrekening is getrouw
- 2.3 De jaarrekening is rechtmatig
- 2.4 Aandachtspunten voor 2022
- 2.5 Duurzaamheid

COVID-19-impact op boekjaar 2021

Zie hiervoor onze boardletter en de BADO-notitie

Het proces van de totstandkoming en controle van de jaarrekening is goed verlopen

De gevolgen van COVID-19 zijn nader toegelicht in zowel het jaarverslag als in de jaarrekening

Inleiding: COVID-19 en de jaarrekening 2022

Tijdens de controle hebben wij aandacht besteed aan de impact van de coronapandemie. Hieromtrent hebben wij overleg gevoerd met het management. De coronacrisis heeft beperkte gevolgen voor de operationele activiteiten van de gemeente. Daarbij zijn de financiële gevolgen van de crisis beperkt. In de jaarrekening en de tussentijdse rapportages is door de organisatie gerapporteerd over deze impact voor de gemeente. Ook voor 2022 zal dit naar verwachting nog het geval zijn.

Eind februari 2021 is de BADO-notitie met betrekking tot de 'COVID-19-effecten en -risico's voor decentrale overheden' uitgekomen. In deze notitie is een groot aantal aandachtspunten beschreven voor het opstellen en controleren van de jaarrekening 2020. Deze notitie is ook van toepassing voor de jaarrekening 2021. Wij verwijzen voor deze aandachtspunten, de impact op getrouwheid en rechtmatigheid, de controleaanpak en de specifieke attentiepunten ten aanzien van de posten in de jaarrekening naar deze notitie (zie: [notitie-effecten-en-
risicos-corona-voor-jaarrekening-2020-decentrale-overheden.pdf \(nba.nl\)](https://nba.nl/notitie-effecten-en-risicos-corona-voor-jaarrekening-2020-decentrale-overheden.pdf)).

In deze paragraaf informeren wij u over het proces van onze controle in relatie tot COVID-19 en onze specifieke bevindingen die impact hebben op onze controle, de verslaggeving en/of onze controleverklaring. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar paragraaf 3.1 in de jaarrekening en naar paragraaf 3.1 van dit verslag.

De totstandkoming van de jaarrekening en het proces van de controle i.r.t. COVID-19

Zoals aangegeven in onze aanbiedingsbrief heeft zowel het samenstellen van de jaarrekening als onze controle wederom grotendeels digitaal en op afstand plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit proces hebben wij de volgende opmerkingen:

- ▶ Ook al zijn we het digitale werken al meer dan twee jaar gewend, het blijft bijzonder mooi om te constateren dat het mogelijk is geweest de jaarrekening tijdig op te stellen en te controleren. De samenwerking was, ondanks alle COVID-19-maatregelen, plezierig en constructief.
- ▶ Het proces heeft geen vertraging opgelopen.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid dit proces met u te evalueren.

Impact op verslaggeving

Het BBV kent zoals bekend een aantal verplicht voorgeschreven paragrafen. Het staat de gemeente vrij om naast de verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. COVID-19 is een gebeurtenis die niet slechts aan één programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma's en taakvelden. De gemeente Oisterwijk heeft er daarom voor gekozen om in één overzichtelijke paragraaf toe te lichten welke gevolgen COVID-19 op de gemeente heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft genomen.

Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij graag naar de paragraaf COVID-19 zoals opgenomen in het jaarverslag.

Voor een overzicht van de fouten en onzekerheden omtrent de SiSa-bijlage verwijzen wij naar bijlage B in dit rapport.

Geen bevindingen omtrent de Tozo-regeling in de SiSa-bijlage.

M&O-beleid met betrekking tot Tozo in 2021 adequaat en toereikend.

Tozo-regeling

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) is een van de steunmaatregelen van het kabinet om zelfstandige ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis en voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te vangen. De regeling kent verschillende tranches met verschillende rechtmatigheidsvereisten:

- ▶ Tozo 1: aanvragen tussen 1 maart 2020 tot 1 juni 2020
- ▶ Tozo 2: aanvragen vanaf 1 juni 2020 tot 1 oktober 2020
- ▶ Tozo 3: aanvragen vanaf 1 oktober 2020 tot 1 april 2021
- ▶ Tozo 4: aanvragen vanaf 1 april 2021 tot 1 juli 2021
- ▶ Tozo 5: aanvragen vanaf 1 juli 2021 tot 1 oktober 2021

Uw gemeente heeft in het kader van de Tozo-regeling een voorschot van het Rijk ontvangen van € 2 miljoen. Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af aan het Rijk. De bestedingen in het kader van de Tozo-regeling over 2021 bedragen € 1 miljoen voor levensonderhoud en verstrekking in het kader van bedrijfskapitaal. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd aan de hand van de aanwijzingen van het ministerie in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole d.d. 31 januari 2022 en de nadere richtlijnen van de Sectorcommissie Decentrale Overheden van de NBA. Uit onze controle zijn geen fouten of onzekerheden gebleken.

Wij hebben geen bevindingen omtrent de Tozo-regeling in de SiSa-bijlage.

M&O-beleid (Misbruik & Oneigenlijk gebruik) Tozo

De gemeente Oisterwijk beschikt momenteel niet over een M&O-beleid. De gemeente Oisterwijk heeft echter wel voldoende maatregelen genomen om het M&O-risico te mitigeren. De afwikkeling IB-signalen heeft uw gemeente in samenwerking met de gemeente Tilburg opgepakt in lijn met de rechtmatigheidsvoorschriften van VNG, Divosa en het Ministerie van SZW. Het M&O-beleid van de gemeente Oisterwijk met betrekking tot Tozo is daarmee adequaat en toereikend. Uit de afwikkeling IB-signalen zijn geen fouten geconstateerd ten aanzien van de rechtmatigheid en getrouwheid. Wij concluderen dat het M&O-beleid met betrekking tot Tozo in 2021 adequaat en toereikend is.

2.2 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening 2021 is getrouw

Wij hebben bij de jaarrekening 2021 van de gemeente een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva per 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle geen resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid die onze rapporteringstolerantie overschrijden. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de goedkeuringstolerantie € 866.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid.

2.3 De jaarrekening is rechtmatig

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2021 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen.

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geen ongecorrigeerde controleverschillen geconstateerd die onze rapporteringstolerantie overschrijden of die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Wij concluderen dat de ongecorrigeerde controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de rechtmatigheid.

Risico inzake
inbaarheid
belastingaanslagen
2018 tot en met 2021

College in overleg met
raad

Frauderisicoanalyse

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2021 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

1. Gevolgen precariobelasting

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel 'Gebeurtenissen na balansdatum' in de toelichting op pagina 124 van de jaarrekening. Hierin is onder andere uiteengezet dat de rechtbank op 21 januari 2022 een beroep tegen een belastingaanslag 2017 van € 1,3 miljoen gegrond heeft verklaard en de gemeente in het ongelijk is gesteld. De gemeente is hiertegen in hoger beroep gegaan (maart 2022). Uitspraak wordt eind 2022 verwacht. Deze omstandigheden geven aan dat sprake is van onzekerheden die zouden kunnen leiden tot twijfel omtrent de inbaarheid van de openstaande belastingaanslagen 2018 tot en met 2021 voor totaalbedrag van € 6,2 miljoen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid. Middels de raadsinformatiebrief op 22 februari 2022 bent u geïnformeerd over de financiële gevolgen zodra het hoger beroep door de gemeente zou worden verloren. Zoals ook aangegeven in het jaarverslag is in de 'benodigde weerstandscapaciteit' over de jaren 2018 t/m 2021 rekening gehouden met een risico van 50% over de opgelegde aanslagen precariobelasting (totaal € 6,2 miljoen). Graag blijven wij op de hoogte van de ontwikkelingen omtrent deze casus.

2. Rechtmatigheidsverantwoording

Naar verwachting gaat de rechtmatigheidsverantwoording in per 1 januari 2023. Wij adviseren het college en de raad tijdig met elkaar in gesprek te gaan c.q. in gesprek te blijven over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Vanzelfsprekend denken wij graag met u mee over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

3. Frauderisicobeheersing

Als bestuur bent u primair verantwoordelijk voor het voorkomen en tijdig detecteren van fraude. De controlerend accountant heeft de verantwoordelijkheid om fraude te detecteren die van materieel belang is voor de financiële overzichten die de accountant controleert, zoals de jaarrekening. Daarom is een open relatie tussen het bestuur, het toezichthoudend orgaan en de accountant belangrijk. Als bestuur dient u te zorgen voor een adequaat systeem van inschatting van fraude- en corruptierisico's, en ook interne beheersingsmaatregelen die deze risico's mitigeren. De rol van de auditcommissie ten aanzien van zowel fraudebewustzijn als frauderisicobeheersing en de periodieke monitoring hiervan staat al expliciet op de agenda conform de 'auditcommissieverordening 2018'. Wij adviseren om periodiek de effectieve werking van de beheersingsmaatregelen vast te stellen en te evalueren. Een frauderisicoanalyse aan de hand van de fraudedriehoek kan hierbij helpen. De komende jaren zal er vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie, de NBA, stelt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen, zoals de gemeenteraad, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude, kunnen de gelegenheden die tot fraude leiden, afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. De best practices van de NBA zijn erop gericht het fraudebewustzijn en de frauderisicobeheersing te vergroten. In onze boardletter hebben wij reeds aandacht gevraagd voor dit onderwerp. Denk bijvoorbeeld aan jaarlijks één of meerdere onderkende frauderisico's (en indien van toepassing de interne beheersingsmaatregelen die zijn genomen om deze frauderisico's te mitigeren) nader te laten onderzoeken door de interne controleafdeling, een accountant of een gespecialiseerde (fraude)onderzoeker.

Gemeenten hebben een belangrijke rol in de keten als het gaat om duurzaamheid

Duurzaamheid is al onderdeel van uw beleid

Strategie vormgeven

Onze visie op uw rol in verduurzaming

In 2015 zijn de duurzame ontwikkelingsdoelen (sustainable development goals) van de Verenigde Naties door alle lidstaten van de VN aangenomen. Deze doelen vormen de wereldwijde agenda voor duurzaamheid tot 2030. Zoals ook in meerdere publicaties van de VNG is verwoord, is ieders inzet hierbij nodig en die van gemeenten onmisbaar. Een betrouwbare totstandkoming van deze informatie is daarbij een belangrijke randvoorwaarde, zeker als bij dergelijke informatie mogelijk op termijn ook bij publieke organisaties een controleverklaring verstrekt moet worden zoals in het bedrijfsleven het geval wordt (CSRD). In het bijzonder attenderen wij u op de publicatie van de VNG met als titel 'De global goals in het gemeentelijk beleid - een handreiking voor de Nederlandse gemeenten'. Een publicatie waarin concreet per doel wordt ingegaan op uw mogelijke rol hierin.

Mede doordat in 2015 de doelstellingen voor 2030 zijn aangenomen is het onderwerp 'duurzaamheid' niet meer weg te denken van bestuursstafels in zowel de publieke als de private sector. Het hoeft weinig betoog dat voor overheden een regierol is weggelegd als het gaat om het uitvoering geven aan ambities, het stimuleren van gedragsverandering in de maatschappij en het financieel steunen van burgers en bedrijven. Als gemeente bent u de verbinding tussen vele partijen binnen en buiten uw gemeente, onder andere ten aanzien van zorg, sociale vangnetten, huisvesting, afvalbeheersing, de waterketen, enz.

In het kader van het Klimaatakkoord heeft u al het nodige uitgewerkt ten aanzien van klimaatadaptie (doel 13) en de warmte-transitievisie (doel 7). Ook de Regionale Energiestrategieën (RES'en) zijn hieruit gevolgd. Aan een aantal van de andere doelen kunnen tevens lokale initiatieven worden gekoppeld. Het ontbreekt bij veel gemeenten echter aan een integrale strategie op het gebied van duurzaamheid in de breedte. Die integrale strategie is noodzakelijk om de juiste afwegingen te maken zodat u duurzaamheidsagenda 2030, maar deze ook kunt vertalen naar financiële impact. Gezien de

Hoe komt u tot uw strategie?

Wij zien duurzaamheid in de breedte als een belangrijk aandachtspunt voor gemeenten.

We noemen een aantal vragen die kunnen helpen bij het invullen van uw regierol:

- ▶ Wat is uw ambitie ten aanzien van duurzaamheid binnen de gemeente of regio?
- ▶ Hoe ver bent u met uw dialoog met betrokkenen (stakeholder dialoog) om de belangrijkste thema's voor uw duurzaamheidsstrategie te onderkennen?
- ▶ In hoeverre heeft u duurzaamheid tot speerpunt in uw collegeprogramma opgenomen?
- ▶ Hoe concreet en meetbaar zijn de doelstellingen die u zich gesteld heeft?
- ▶ Kent u de meerjarige impact van uw ambities op uw begroting?

Zomaar een aantal wezenlijke basisvragen die noodzakelijkerwijze beantwoord moeten worden om op een gestructureerde en gedegen wijze invulling te kunnen geven aan uw rol. Dit vraagt ook een programmatische aanpak in de organisatie, zowel op inhoud als op aansturing. Een ambitie moet immers vertaald worden naar concrete doelen en kpi's en de uitvoering moet tenslotte ook gemonitord, bijgestuurd en gerapporteerd worden.

Hoe nu verder?

Wij raden sterk aan expliciet ruimte te scheppen voor het thema duurzaamheid als 'rode draad' in het collegeprogramma en daarin breder te kijken dan alleen naar klimaat wat wij nog veel zien gebeuren. Om u te helpen in dat traject, hebben wij onderstaande routekaart ontwikkeld. Hierin zijn achtereenvolgens alle te zetten stappen in dit kader opgenomen. Daarbij is ook aandacht voor de inbedding in de organisatie.

Goede voorbeelden van gemeenten die duurzaamheid al expliciet als thema hebben omarmd zijn Nijmegen en Utrecht. Deze gemeenten geven transparant en concreet, elk op eigen wijze, inzicht in de doelstellingen en de realisatie hiervan.

Wij gaan graag met u het gesprek aan om u waar nodig te kunnen ondersteunen in dit proces van het bepalen van ambities en strategie, de vertaling naar de organisatie en de monitoring en rapportage hiervan.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat 2021

3.2 Uw financiële positie vergeleken

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2021

Resultaat 2021
ten opzichte van de
gewijzigde begroting
bedraagt € 7,9 miljoen

Belangrijkste
afwijkingen in het
resultaat 2021

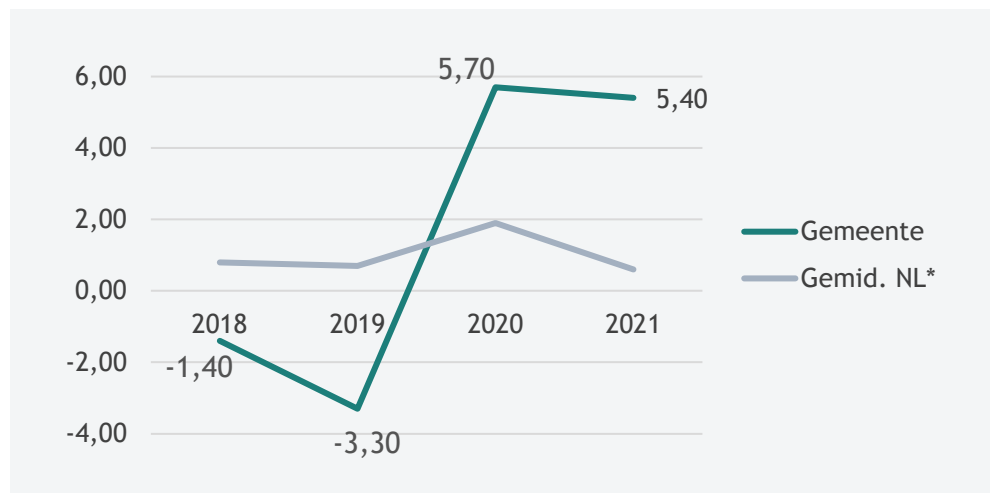
Het resultaat van de gemeente Oisterwijk over het jaar 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 7,9 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2021	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL
Saldo van baten en lasten	7.010	2.891	4.119
Onttrekkingen reserves	5.923	5.696	227
Dotatie aan reserves	- 5.037	- 4.122	915
Resultaat	7.896	4.465	3.431

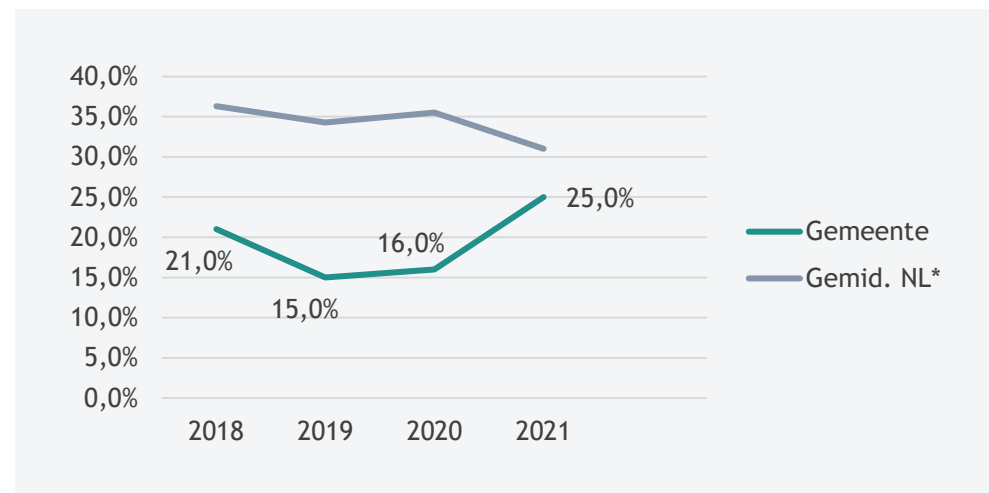
Deze voordelen zijn op diverse programma's gerealiseerd. Het positieve resultaat wordt o.a. veroorzaakt door een voordeel bij het gemeentefonds van circa € 2 miljoen. Voor een nader gedetailleerd inzicht van de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijzigingen en de verklarende toelichting hierop verwijzen wij u voorts naar de toelichtingen per programma, zoals opgenomen als onderdeel van de programmaverantwoording.

3.2 Uw financiële positie vergeleken

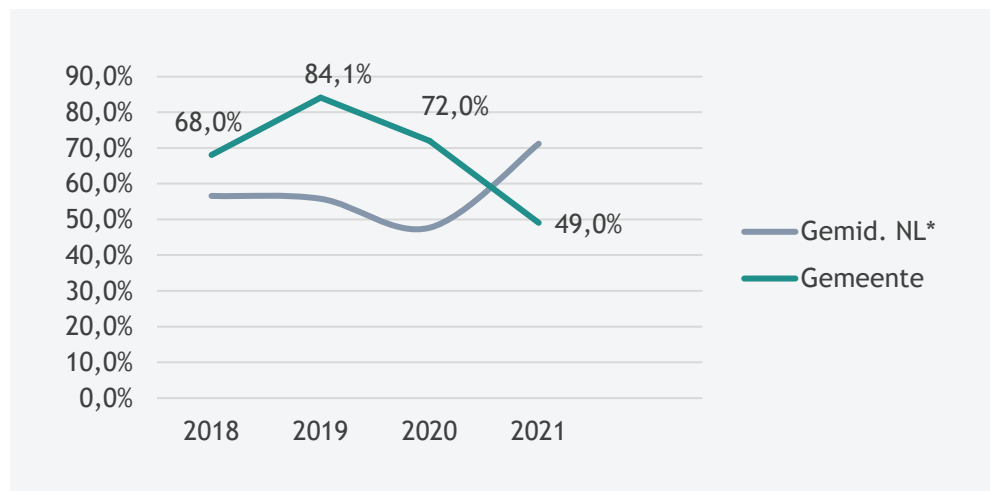
STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

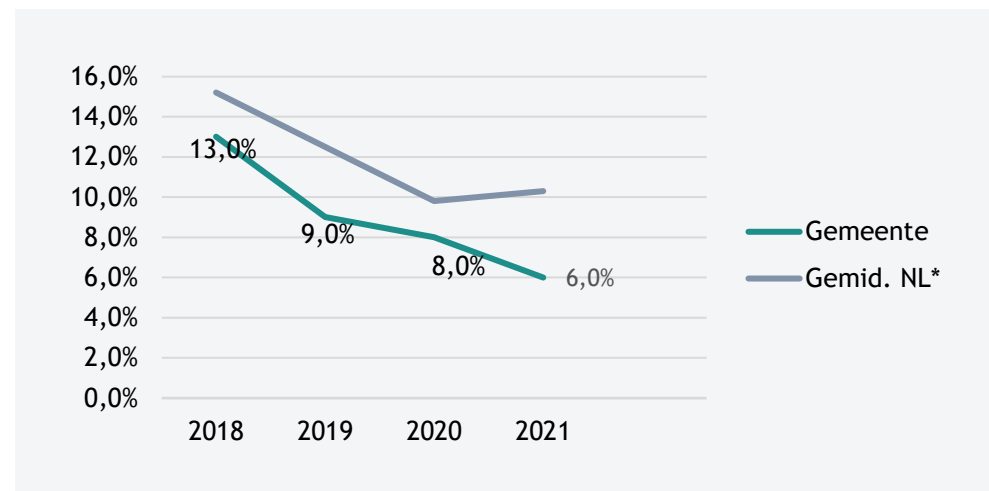
SOLVABILITEITSRATIO

NETTO-SCHULDQUOTE

RATIO GRONDEXPLOITATIE

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde voor gemeenten in de categorie 20.000 - 50.000 inwoners. Data gebaseerd op [Databank Financiën Gemeenten \(DFG\) - Financiële kengetallen - 20 000 tot 50 000 inwoners \(findo.nl\)](#).

3.3 Ons beeld van uw financiële positie (1/2)

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Signaleringswaarden GTK 2020 als referentiewaarden

Uw weerstandsvermogen was in 2020 nog 'ruim onvoldoende' en is in 2021 gestegen naar 'voldoende'

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus de paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

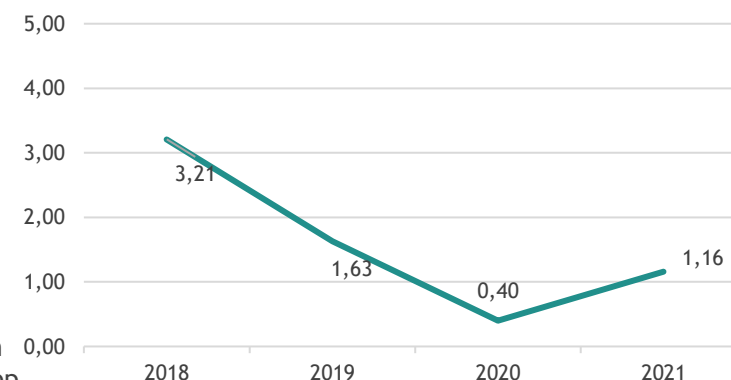
Signaleringswaarden volgens het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 (GTK 2020)

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2021 geldt. In het GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als referentie gebruikt bij ons beeld van uw financiële positie.

Weerstandsvermogen

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit en zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op circa € 6,1 miljoen (2020: circa € 2,7 miljoen). De beschikbare weerstandscapaciteit van uw gemeente bedraagt € 7 miljoen (2020: € 972.000). De ratio weerstandsvermogen (structureel) van de gemeente is 1,16 (2020: 0,4) en is volgens het GTK 2020 voldoende te noemen.

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

3.3 Ons beeld van uw financiële positie (2/2)

Solvabiliteitsratio blijft
neutraal

Netto-schuldquote
Blijft minst risicovol

Grondexploitatie ratio
blijft laag (minst
risicovol)

Structurele
exploitatie ruimte minst
risicovol

Solvabiliteit en netto-schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2021 25% (2020: 16%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteitsratio ligt tussen de 20% - 50% grens en valt volgens de GTK 2020 in de categorie 'neutraal'.

De netto-schuldquote bedraagt 49% (2020: 72%). De netto-schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

Zowel de solvabiliteit als de netto-schuldquote laten een positieve ontwikkeling zien ten opzichte van de signaleringswaarden volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020).

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente is 6% (2020: 8%). De ratio grondexploitatie < 20% is het minst risicovol te noemen volgens het GTK 2020.

Structurele exploitatieruimte

Inzicht in de structurele exploitatieruimte helpt mee om te beoordelen welke ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Of welke stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. Deze ratio is 5,4% (2020: 5,7%). Dit betekent dat de financiële ruimte van de gemeente vergelijkbaar is met voorgaand jaar.

Samengevat

De financiële positie in de jaarrekening 2021 is voldoende. Volledigheidshalve willen we u attenderen op paragraaf 2.4 van dit onderhavige verslag. Hierin hebben we gerefereerd aan de raadsinformatiebrief van 22 februari 2022 waarin u bent geïnformeerd over de impact op de financiële huishouding van de gemeente indien het hoger beroep inzake de casus 'precariobelasting kabels, buizen en leidingen' wordt verloren. Graag blijven wij op de hoogte van de ontwikkelingen omtrent deze casus.

Het jaar 2021 is het eerste jaar geweest waarin het dorp Haaren integraal onderdeel is van de gemeente Oisterwijk. De netto-schuldquote is gedaald ten opzichte van de jaarrekening 2020. De solvabiliteit is fors toegenomen. Het resultaat 2021 van € 7,9 miljoen telt mee in het eigen vermogen en er komen reserves over uit Haaren waardoor het eigen vermogen toeneemt ten opzichte van het vreemd vermogen. De komst van Haaren en het voordelige gerealiseerde resultaat in de jaarrekening 2021 van Oisterwijk ad € 7,9 miljoen heeft uiteraard consequenties voor de kengetallen in de jaarrekening 2021.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
- 4.2 Sociaal domein
- 4.3 Ontwikkeling grondexploitaties
- 4.4 Precario, BBV, WNT en SiSa
- 4.5 Begrotingsrechtmatigheid

Zie onze boardletter 2021 voor aandachtspunten in de interne beheersing

Graag maken wij concrete afspraken over uw ambities

Interne beheersing en onze aanpak voor 2022

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze boardletter d.d. 15 februari 2022.

Samenvattend hebben wij geconstateerd dat er bij uw gemeente, net als bij veel andere gemeenten, nog aandachtspunten resteren. Dit betekent niet dat uw gemeente niet in control is, maar wel dat het in control zijn voor ons niet toetsbaar blijkt uit controlesporen in de processen en systemen. Derhalve konden wij het afgelopen jaar voor onze controle (nog) niet steunen op uw interne beheersing en hebben wij de jaarrekening voornamelijk achteraf en gegevensgericht gecontroleerd (middels deelwaarnemingen, cijferbeoordelingen, steekproeven etc.).

Volledigheidshalve melden we dat we omtrent de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen in totaliteit een rechtmatigheidsfout hebben geconstateerd van circa € 319.000 (lasten in 2021) voor:

- ▷ Inhuur medewerkers omtrent belastingwerkzaamheden € 122.000
- ▷ Onderhoud en beheer sportcomplex de Leye & Staalbergven € 57.000
- ▷ WA verzekering € 88.000
- ▷ Onderhoud gymzalen € 52.000

Fraude

De komende jaren zal er vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie, de NBA, heeft in 2022 een notitie uitgebracht '[Frauderisicobeheersing aanbevelingen voor bestuurders en toezichthouders](#)'. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen, zoals de gemeenteraad, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude, kunnen de gelegenheden die tot fraude leiden, afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. De landelijke pilots waar in de controleverklaring 2020 van de accountant uitgebreider wordt gerapporteerd over het thema fraude (o.a. Gemeente Breda) hebben bijgedragen aan de best practices. De best practices van de NBA zijn erop gericht het fraudebewustzijn en de frauderisicobeheersing te vergroten. In onze boardletter hebben wij reeds aandacht gevraagd voor dit onderwerp. Zoals vermeld in hoofdstuk 2.4 staat de rol van de auditcommissie ten aanzien van zowel fraudebewustzijn als frauderisicobeheersing en de periodieke monitoring hiervan al expliciet op de agenda conform de 'auditcommissieverordening 2018'. Graag blijven we op de hoogte van de acties c.q. stappen die u onderneemt ten aanzien van het vergroten van de actieve rol van de gemeenteraad/auditcommissie ten aanzien van frauderisicobeheersing. Bijvoorbeeld door jaarlijks één of meerdere onderkende frauderisico's (en indien van toepassing de interne beheersingsmaatregelen die zijn genomen om deze frauderisico's te mitigeren) nader te laten onderzoeken door de interne controleafdeling, een accountant of een gespecialiseerde (fraude)onderzoeker.

Invoering rechtmatigheids- verantwoording 2023

Update Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van 2023

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt en heeft augustus 2021 de kadernota rechtmatigheid 2022 gepubliceerd. In 2022 vindt de wetsbehandeling in de Tweede Kamer plaats. Daarna volgen nog de nodige aanpassingen van wetgeving en notities vanuit onder ander het NBA. De verwachting is dat de rechtmatigheidsverantwoording per boekjaar 2023 wordt ingevoerd.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit voor de meeste gemeenten een uitdaging is, maar naar onze mening ook een kans voor uw organisatie en interne beheersing. De wetswijziging is niet alleen een technische verandering, maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie.

Stand van zaken binnen uw gemeente

Zoals ook in onze boardletter opgenomen is de status van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording binnen uw gemeente beperkt gewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar. Dit heeft te maken met het uitstel van de behandeling in de Tweede Kamer. De organisatie was al bezig met de implementatie van het intern opgestelde stappenplan. Afgelopen jaar is ingezet op de voorbereidingen door informatie te vergaren over de wijziging, het omarmen van procesmanagement en het doorontwikkelen van het interne beheersplan (IBP). Wij adviseren het college en de raad tijdig met elkaar in gesprek te gaan c.q. in gesprek te blijven over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Vanzelfsprekend denken wij graag met u mee over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording

Stand van zaken binnen uw gemeente

4.2 Sociaal domein

Sociaal domein 2021
bedragen circa
€ 15,3 miljoen

Sociaal domein in de jaarrekening

De lasten van de gemeente Oisterwijk met betrekking tot het sociaal domein betreffende WMO, Jeugdzorg en Pgb, bedragen over 2021 circa € 15,3 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

ONDERDEEL	TAAKVELD	2021
WMO	Maatwerkvoorziening (Wmo), Maatwerkdienstverlening 18+ Geëscaleerde zorg 18+	€ 6,9 miljoen
Jeugdzorg	Maatwerkdienstverlening 18-, Geëscaleerde zorg 18-	€ 7,6 miljoen
Pgb	Maatwerkdienstverlening 18+, Maatwerkdienstverlening 18-	€ 0,8 miljoen
Totaal		€ 15,3 miljoen

Voor de pgb's en ZIN Wmo hebben we geen fouten en onzekerheden geconstateerd die onze rapporteringtolerantie overschrijden.

Jeugdzorg ZIN

Uw gemeente heeft de financiële afwikkeling van de jeugdzorgtaken ZIN gedelegeerd aan de GR Hart van Brabant. Van belang voor de jaarrekeningcontrole is dat tijdig inzicht wordt verkregen in de financiële afwikkeling met de GR Hart van Brabant. Mogelijk ontvangt de gemeente medio 2022 nog een eindafrekening van de GR Hart van Brabant. Over deze cijfers heeft nog geen accountantscontrole c.q. formele besluitvorming plaatsgevonden. Volledigheidshalve melden we dat deze onzekerheid toereikend is toegelicht in de jaarrekening 2021 bij de paragraaf gebeurtenissen na balansdatum (pagina 124).

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten betreft dit een aandachtspunt in onze controle.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2021 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd.

Ultimo 2021 is net als voorgaand jaar een voorziening grondexploitaties gevormd. Op grond van de geactualiseerde grondexploitaties, waaronder de berekening van de eindwaarden, bedraagt de voorziening voor verliescompensatie € 9,1 miljoen (2020: € 8 miljoen exclusief voormalige gemeente Haaren, € 8,7 miljoen inclusief voormalige gemeente Haaren). Het betreft de verliesvoorziening die nodig is om met name de verwachte verliezen bij afsluiten van de grondexploitaties KVL-terrein (€ 5,9 miljoen), Studiegebied KVL (€ 2,5 miljoen) en Hopveld (€ 0,7 miljoen) op te kunnen vangen.

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties (2/2)

Percentage of Completion (POC) methode

Redelijkheid belangrijkste schattingselementen vastgesteld

Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie Grondexploitatie is opgenomen dat voor winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst te worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

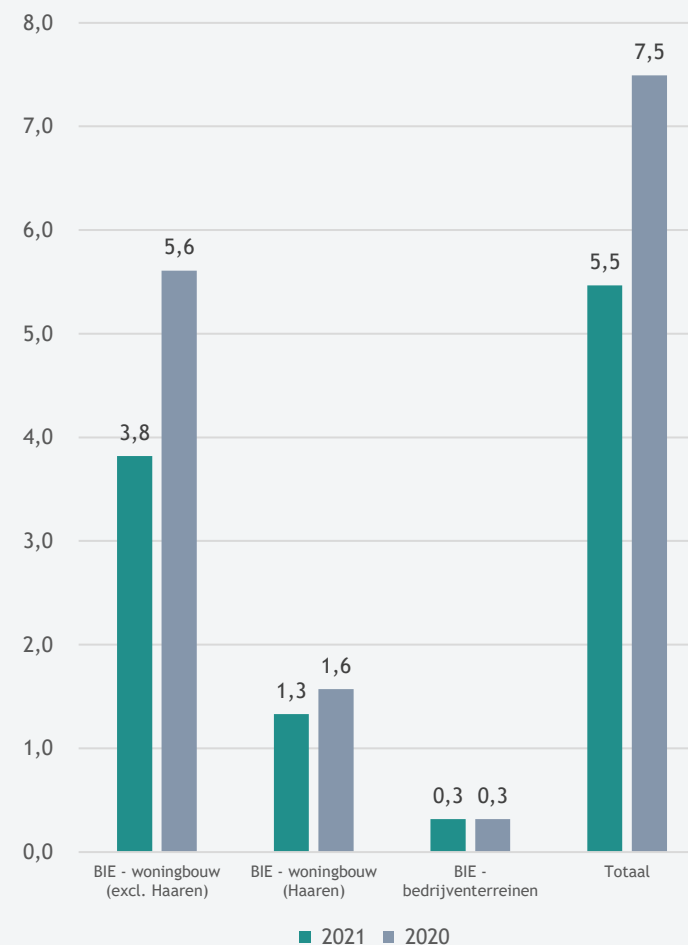
1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor de grondexploitaties van de gemeente heeft deze methode geresulteerd in een tussentijdse winstneming van circa € 1,9 miljoen (2020: € 0,1 miljoen) voor de grondexploitatie Pannenschuur. Daarnaast zijn de grondexploitaties De Wingerd en Merodelaan ultimo 2021 afgesloten met een positief resultaat van in totaal circa € 0,1 miljoen.

Een uitsplitsing van de bouwgronden in exploitatie naar soort project is in de hiernaast staande grafiek weergegeven.

Volledigheidshalve verwijzen wij naar de paragraaf grondbeleid in het jaarverslag 2021 en de toelichting op de balans in de jaarrekening 2021 voor een nadere toelichting.

ONTWIKKELING NETTO BOEKWAARDE
GRONDEXPLOITATIES 2021-2020
(x € 1 miljoen)

Verplichting € 1,3 miljoen

BBV wordt nageleefd

WNT-verantwoording voldoet aan de vereisten

Geen bevindingen SiSa-bijlage

Aanslag precariobelasting 2017

Gezien de gerechtelijke uitspraak rondom de aanslag precariobelasting 2017 is er een feitelijke verplichting die conform het BBV opgenomen is in de jaarrekening 2021 voor een bedrag van € 1,3 mln. (overlopend passief). Voor de jaren 2018 tot en met 2021 is in de jaarrekening (paragraaf gebeurtenissen na balansdatum en de toelichting op de balanspost vorderingen) en in het jaarverslag (paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing) een toereikende toelichting opgenomen omtrent de risico's en onzekerheden omtrent de inbaarheid van de openstaande belastingaanslagen 2018 tot en met 2021 (volledigheidshalve verwijzen we hiervoor ook naar hoofdstuk 2.4 van dit verslag).

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente de wettelijke verslaggevingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2021 niet meer bedragen dan € 209.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 van de gemeente niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2021 van de gemeente voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2021. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens bijlage B.

Wij zien een landelijke trend dat Ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SISA-regeling, ook voor uw gemeente, zijn daardoor exponentieel toegenomen. Dit geeft een hoge druk op de organisatie, de decentrale overheden en de accountantskantoren.

Geen begrotings-overschrijdingen op de lasten per programma

Lastenoverschrijdingen investeringskredieten tellen niet mee in het accountantsoordeel

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zie hierna voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma en de overschrijdingen van investeringskredieten.

Zoals blijkt uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2021 zijn er geen begrotingsoverschrijdingen op de lasten te constateren. Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse begrotingsafwijkingen, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2021.

Naast de begrotingsrechtmatigheid hebben wij tevens de lastenoverschrijdingen op investeringskredieten beoordeeld om vast te stellen of de gerealiseerde uitgaven binnen de door de gemeenteraad geautoriseerde begroting zijn gebleven. Zoals blijkt uit het “Uitputtingsoverzicht van investeringsbudgetten” in de jaarrekening 2021 (pagina 149-150) is op een viertal door de gemeenteraad vastgestelde investeringskredieten een lastenoverschrijding te constateren van in totaal circa € 235.000. De belangrijkste lastenoverschrijdingen lichten wij hieronder toe.

LASTENOVERSCHRIJDING INVESTERINGSKREDIET	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
Renovatie gemalen 2020 (totaal € 98.000)	Dit krediet is ultimo 2021 afgesloten. Het negatief restantkrediet wordt derhalve niet overgeheveld naar 2022. In de raadsinformatiebrief van 14 december 2021 is de gemeenteraad door het college geïnformeerd over deze verwachte overschrijding in de jaarstukken 2021. Aangezien de gemeenteraad tijdig is geïnformeerd telt deze overschrijding niet mee in het accountantsoordeel.	✓	
HAA Herinrichting Mgr. Bekkersplein (totaal € 133.000)	Voor de lasten op dit project is geen krediet verleend door de gemeenteraad. Aangezien dit project nog een aantal afrondende werkzaamheden vraagt wordt het negatief restantkrediet overgeheveld naar 2022. In de raadsinformatiebrief van 14 december 2021 is de gemeenteraad door het college geïnformeerd over deze verwachte overschrijding in de jaarstukken 2021. Aangezien de gemeenteraad tijdig is geïnformeerd telt deze overschrijding niet mee in het accountantsoordeel.	✓	

Bijlagen

- A [Onze controle](#)
- B [Bevindingen SiSa-bijlagen](#)
- C [Opvang vluchtelingen Oekraïne](#)

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Oisterwijk, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Materialiteit

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 866.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de goedkeuringstolerantie rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden. Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Oisterwijk zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Opdracht en controleaanpak

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 7 september 2021. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 7 september 2021 met kenmerk 'DSt/Nbo/DMe/MvdB/1018457/2105524'.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van de gemeente Oisterwijk. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge(re) waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Hiervoor verwijzen we naar onze boardletter 2021 d.d. 15 februari 2022.

Strekking van de controleverklaring

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2021 van de gemeente Oisterwijk aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij deze jaarrekening. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2021 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Continuïteit

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van de gemeente Oisterwijk zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de gemeente Oisterwijk als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2021 zijn aanvaardbaar

De jaarstukken 2021 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2021 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2021 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2021. In 2021 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Fraude en non-compliance

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met onder andere de auditcommissie en het managementteam van uw gemeente. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Met ingang van boekjaar 2022 zijn wij op grond van richtlijnen van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) verplicht in de controleverklaring te rapporteren over fraude.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klantspecifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn. Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze boardletter 2021 d.d. 22 februari 2022. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld.

Tijdens de interim-controle hebben we bevindingen geconstateerd omtrent logische toegangsbeveiliging met betrekking tot Key2Finance (autorisatiebeheer) en Suite4Sociaaldomein (autorisatiebeheer/identificatiebeheer/administrators en superusers/wijzigingenbeheer). Wij adviseren u voldoende aandacht te geven aan de verbeterpunten indien u ambitie is om in de toekomst systeemgericht te gaan controleren.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Oisterwijk heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2021 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
A4	Regeling eenmalige uitkering gemeenten voor maatregelen ter vermindering overlast en criminaliteit asielzoekers			
A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving			
A8	Regeling eenmalige specifieke uitkering voor gemeenten i.v.m. het treffen van maatregelen [...] criminaliteit veroorzaakt door asielzoekers in 2021 en 2022			
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik			
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			

B. Bevindingen SiSa-bijlage (2/2)

NR.	SPECIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2021			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 5			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T			
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022			
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			
H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden			

C. Opvang vluchtelingen Oekraïne

Gemeenten hebben een essentiële rol in de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Onze visie op uw rol bij de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Het conflict in Oekraïne heeft ook gevolgen voor Nederlandse gemeenten. Dat kan gaan om opvang van vluchtelingen door gemeenten en particulieren, ondersteuning van Oekraïners en Russen die momenteel in Nederland verblijven, risico's voor digitale veiligheid en economische sancties voor Russische bedrijven. Wat wij bij uw gemeente en veel andere gemeenten zien is dat de opvang van de vluchtelingen tijd en capaciteit vraagt van de ambtelijke organisatie. Capaciteit die door de krapte op de arbeidsmarkt, de ontwikkelingen rond Corona en de toenemende taken van gemeente al onder druk stond. Net als bij veel andere gemeente is en wordt actief gezocht naar opvangplekken. Deze beschikbare plekken, maar ook de bezetting van de plekken neemt nog dagelijks toe, het Ministerie van Justitie en Veiligheid publiceert over [deze ontwikkeling](#).

Naast het regelen van de opvangplekken en het energiecontract met Gazprom is uw gemeente nog dagelijks bezig met het leefgeld en andere ondersteuning van de vluchtelingen.

Specifieke uitkering

Zoals het er nu naar uitziet zullen gemeenten gecompenseerd worden door middel van een specifieke uitkering (SPUK) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze SPUK is op dit moment in consultatie. De omvang van de uitkering lijkt als volgt te worden vormgegeven:

1. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten een normbedrag van € 100 per dag per gerealiseerde opvangplek;
2. Indien bovenstaand normbedrag niet toereikend is voor de kosten van de opvangvoorzieningen, dan kan de gemeente de werkelijke kosten ontvangen (incl. doorwerkende kosten die hoger zijn dan het normbedrag);
3. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van leefgeld van ontheemden bij particulieren een vergoeding van de werkelijke kosten per verstrekking als bedoeld in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne;
4. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten voor verzekering van wettelijke aansprakelijkheid en buitengewone kosten zoals genoemd in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne, een normbedrag voor de werkelijke kosten per verstrekking;
5. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten die gemeenten maken voor het geschikt maken of realiseren van gebouwen voor de opvang van ontheemden (transitiekosten) de werkelijke kosten.

Een voorschot van 50% van de naar verwachting te realiseren opvangplekken zal aan de gemeente worden uitgekeerd. Definitieve afrekening zal op basis van de verantwoording in de SISA-Bijlage plaatsvinden.

Processen, registraties en aanbestedingen

De specifieke regeling vraagt verantwoording door de gemeente. Omdat sprake is geweest van spoed vragen wij nadrukkelijk aandacht voor de kwaliteit van registraties en processen zodat uw gemeente straks zonder veel onzekerheden volledige vergoeding ontvangt voor haar inzet. Specifiek vragen we aandacht voor:

- ▶ Functiescheiding bij de registratie van en controle op het verstrekte leefgeld;
- ▶ Functiescheiding bij de registratie van bestede uren en de gehanteerde uurtarieven;
- ▶ Tussentijdse controle dat vergoedingen, waaronder het leefgeld, voor het juiste aantal dagen is verstrekt;
- ▶ Adequate registratie van de werkelijke (transitie)kosten zoals hierboven opgesomd onder de punten 2 t/m 5.

Wij denken graag mee over registraties en de documentatie rondom dwingende spoed.

Vergoeding via SPUK

Voorschot van 50% verwachte opvangplekken in de gemeente

Correcte registratie van verstrekkingen en uitvoeringskosten is van belang

Aanbestedingen

Vanuit de specifieke regeling wordt tevens ingegaan op de aanbestedingswetgeving. Er lijkt sprake van dwingende spoed bij veel aan de opvang gerelateerde inkopen. Echter is het essentieel om te monitoren en vast te leggen tot wanneer en voor welke inkopen deze dwingende spoed geldt.

Vluchtelingenopvang

Het kabinet heeft zich gecommitteerd aan 75.000 opvangplekken in veiligheidsregio's door het land heen. De meeste van deze opvangplekken moeten nog worden gerealiseerd. Overheden moeten hiervoor met name vastgoed huren of inzetten, en het vastgoed inrichten ten behoeve van scholing, gezondheidszorg en wonen van vluchtelingen. De huur van vastgoed is niet aanbestedingsplichtig. De overige inrichtingen en installaties zijn wel aanbestedingsplichtig. Op grond van de uitzondering van dwingende spoed is er een mogelijkheid deze onderhands te gunnen.

Het kabinet heeft uitgesproken dat de opvang voor minimaal zes maanden moet worden ingericht. De vluchtelingenopvang is acuut. Wij adviseren zo veel mogelijk gebruik te maken van bestaande (raam)contracten, bijvoorbeeld voor de inhuur van personeel. Mogelijk kunnen die ook worden uitgebreid vanwege deze onvoorziene omstandigheid. Leg dit goed vast in het inkoopdossier en zorg voor een aankondiging op TenderNed. Wanneer geen bestaande infrastructuur aanwezig is moet worden ingekocht of aanbesteed. In selecte gevallen kan het gerechtvaardigd zijn om opdrachten direct onderhands te gunnen met toepassing van de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging vanwege dwingende spoed.

Gegeven de omstandigheden is het verdedigbaar om kort durende contracten te sluiten in ieder geval tot november 2022, zonder dat hier sprake is van overtreding van het knipverbod. Vanwege de onzekere situatie verdient het aandacht om bij contractvorming al enige uitloop in de vorm van opties en verlengingen in te bouwen. Als de situatie langer duurt, moet gezocht worden naar een meer stabiele (middel)lange termijn oplossing.

Beëindiging overeenkomsten Gazprom

De contracten met Russische entiteiten, waaronder Gazprom, moet voor 10 oktober 2022 zijn beëindigd. Overeenkomsten die nog doorlopen na deze datum overtreden de sancties en de Sanctiewet. In dat geval is er sprake van een economisch delict. Overheden moeten de contracten met Gazprom tijdig opzeggen. Het risico op boetes of schadevergoeding voor vroegtijdige beëindiging is aanwezig.

Nieuwe procedure inkoop energie en gas

Voor de vervolglevering van gas zal een nieuwe aanbestedingsprocedure moeten worden gevolgd. De gehele energiemarkt is in beweging, dit leidt onverhoopt tot hogere prijzen. Vanuit dat perspectief is een overeenkomst met een korte(re) looptijd aan te bevelen. Leg de motivering van de korte looptijd ook goed vast in het inkoopdossier. De maatregelen zijn op tijd aangekondigd. Vooralsnog kan dan ook gewoon reguliere Europees worden aanbesteed. Voor een beroep op dwingende spoed zien wij momenteel onvoldoende grond.

Wij denken graag mee over de documentatie rondom dwingende spoed.

Risicoparagraaf - sterk toenemende inflatie en prijsstijgingen

Gebeurtenissen na balansdatum

Hoe ingrijpend de economische effecten van deze crisis zullen zijn, is op dit moment nog moeilijk te overzien. De impact op de bedrijfsvoering van de gemeente zal naar verwachting niet van aanzienlijke betekenis zijn. Rekening moet worden gehouden met (verder) stijgende prijzen, die zich kunnen vertalen in hogere inkoopkosten voor energie, hout, metaal en hulpstoffen. Het conflict heeft ook weerslag op de digitale veiligheid in Nederland. Momenteel lijkt het beeld stabiel maar het dreigingsbeeld kan abrupt veranderen. Verder is in dit verband van belang dat de gemeente geen directe zakelijke relaties onderhoudt met bedrijven in Oekraïne, Rusland en Wit-Rusland. Uw gemeente heeft in de risicoparagraaf aandacht voor de sterk toenemende inflatie en prijsstijgingen.

bdo.nl